

Izhaja trikrat na teden, in sicer v torek, četrtek in soboto ob 4. uri popoldne ter stane po pošti prejemana ali v Gorici na dom pošiljana:

vse leto . . . 15 K
3/4 „ . . . 10 „
1/2 „ . . . 5 „

Za Nemčijo-K 1200.— Za Ameriko in inozemstvo K 20.— Posamične številke stanejo 10 vin. „SOČA“ ima naslednje izredne priloge: Ob novem letu „Kazipot po Goriškem in Gradiščanskem“ in dvakrat v letu „Vozni red železnic, parnikov in poštinih zvez“. Na naročila brez doposlano naročnine se ne oziramo.

SOČA

Telefon št. 83.

„Vse za narod, svobodo in napredek!“ Dr. K. Lavrež.

Uredništvo se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v Gorici v I. nadst. na desno.

Upravištvo se nahaja v Gosposki ulici št. 7 v I. nadst. na levo v Goriški Tiskarni.

Naročnino in oglasi je plačati loco Gorica.

Oglasi in poslanice se računijo po Petit-vrstah, če tiskano 1-krat 16 vin., 2-krat 14 vin., 3-krat 12 vin. vsaka vrsta. Večkrat po pogodbi. Večje črke po prostoru. Reklame in spisi v uredniškem delu 30 vin. vrsta. — Za obliko in vsebino oglasov odklanjamo vsako odgovornost.

V Gorici, dne 12. 9. 1912.

Jaynega življenja goriški Slovenci nimamo mnogo. Nekoliko je to v zvezi s splošnim položajem, ki je razdrapan, kar se le da, nekoliko pa tudi s čisto posebnim duševnim stanjem našega meščanstva. Kolikokrat se je že zahtevalo, naj kedo »kaj naredi«, češ, nihče ne dela. Kadar je pa kedo kaj začel, je naletel na vsesplošno odklanjanje, na nevernost, nezaupanje, in na vnaprej uničevalno, skrajno krivično in zabavljivo kritiko. Danes imam v mislih predavanja. Koliko je že bilo poizkusov v tej smeri! Ali vedno so bili le dijaki naših srednjih šol in še le lani vseučiliški naraščaj, ki so se lotili dela z zanimanjem, čeprav le z malim uspehom. Le našega meščanstva ni bilo blizu. Če ne pridejo k predavanjem delavci, jim tega ne moremo zameriti. Mi nimamo mnogo organiziranega, strokovno ali razredno ali narodno zavednega delavstva, povrh tega naše delavstvo kulturno in v splošni ali pa strokovni izobrazbi ne stoji bogve kaj visoko. Saj je velika večina našega delavstva še le druga generacija v mesto naselivšega se kmeta, ki ni mogel več izhajati na domači grudi. Tudi še slovenska organizacija v mestu ni taka, da bi bilo kaj pokazati, — zato se delavec še ne odzove prvemu pozivu, niti plakatu ali časopisu, katerega po večini niti ne čita. Končno je naš delavski sloj tudi krajevno tako porazdeljen, da je za delavca, ki stanuje pri pokopališču, kolodvoru, mostu ali pri Jugoslovanih, jako težavno prihajati na izobraževalne prireditve v mestno osredje, kjer niti ne dela in kamor pride le vsako nedeljo k maši ali pa mimogrede po opravkih. — Tako je pri tem sloju znak posebne težnje po izobrazbi ali pa posebne narodne zavednosti, če se ta sloj udeleži takih prireditev. Toda drugače je z našo inteligenco. Na predavanja, ki jih je nekoč prirejela Čitalnica, je prihajalo 20—25 poslušalcev, med njimi do 5 dam. Na predavanja pri Jeleni pred dvema letoma je prišlo včasih mnogo poslušalcev, toda če odštejemo mnogo delavstva, ki se je tačas neobičajno zanimalo za te prireditve, in če odštejemo dijaštvo,

zopet ni postavila inteligenca več ko 20 udeležencev. Pri lanskim in letošnjim predavanjem spomlad, ki jih je prirejela Adrijana, je bilo iz krogov inteligence tako malo poslušalcev, da lahko imenujemo to postopanje skandal. Prišla sta dva g. profesorja z damami, dva odvetnika z damami, eden odv. kandidat, eden trgovec, kvecemu dva, trgovskega pomočnika nismo videli izlepa, le izjemoma in še takrat vedno le enoiste osebe; obrtniškega naraščaja zlasti Sokolovega, je bilo včasih kaj. Pa nekaj gospic iz pripravnišce in srednješolskega dijaštva. Tudi tega razmeroma jako malo. Vse drugo je ostalo lepo doma, kakor da vse to nima pomena. Klerikalci so pa prežali na vsako besedo in če je kaj le zdaleč dišalo po svobodni vedi, so pa vpili svoj »križaj ga«. Vsem drugim, tudi posredno po tem kriku prizadetim je bilo vseeno.

Tako ne more iti dalje. Niti v naših trgih, kjer je količkaj mladega naraščaja, ne vlada tako mrtvilo, kakor pri nas. S tem pa moramo prelomiti. To je in ostane škandal, — skrbimo, da za preteklost in ne tudi za prihodnost. Poglejmo le svoje italijanske sosesčane. Tu imajo svojo »Università del popolo«, ki jim uspeva naravnost inenitno. Obisk je nad vse povoljen, seveda podajejo, ravno radi tega dobrega obiska vspodbujeni, poslušalcem res lepo snov iz zgodovine, prava, literature, kulture, politike, glasbe. Navadili smo se Italijane podcenjevati. Zato smo postali tudi sami brezskrbni, češ, bo že šlo. Pa ne bo šlo, če ne bomo delali in se zanimali za delo. Goriški Italijani so s svojim zanimanjem za svojo Università del popolo pokazali lepo stremljenje po napredku, izobrazbi širših plasti. Kdor pa kaže tako stremljenje, kaže odporno moč. Izobrazba je moč.

Narodna Prosveta v Gorici si je tega svesta. In dasi dobro ve, da bo zopet naletela na tih odpor pri goriški slovenski inteligenci, vendar upa, da se jej z vstrajnostjo morda vendar le posreči obuditi globlje zanimanje za to ljudsko izobraževalsko delo. Da pa že vnaprej odvrzame vsak izgovor lenobi in indiferenci, je poskrbela, da bo nudila občinstvu le iz-

brana predavanja. Zaenkrat dvanaest, katerih prvo se bo vršilo že v kratkem. Podrobnosti o teh predavanjih bomo oznanili še v »Soči« in s plakati. Za danes naj le navedemo imena predavateljev kakortudi predmete, ki so si jih izbrali, v onem vrstnem redu, kakor se bodo predavanja vršila:

Dr. Fran Ilesič, c. k. profesor v Ljubljani, predsednik »Matice Slovenske« (Vprašanje malega naroda); Dr. Josip Silović, kr. vseučiliški profesor in prorektor vseučilišča v Zagrebu (Pabirci po starom hrvatskom kaznenom pravu); Dr. Ivan Lah, glavni urednik »Dneva« v Ljubljani (O slovenskem kulturnem razvoju); Dr. Ferdo pl. Sišić, kr. vseučiliški profesor v Zagrebu in poslanec zajedniškega ogrsko-hrvaškega sabora (Hrvatsko-madžarski odnosi od l. 1790—1873); Dr. Boris Zarnik, privatni docent vseučilišča in načelnik zoološkega instituta v Würzburgu (O bistvu življenja); Dr. Alojzij Gradnik, c. k. sodnik v Gorici (Psihologija mase); Dr. Bogumil Vošnjak, priv. docent zagrebskega vseučilišča, v Gorici (Početki moderne demokracije); Vladimir Knaflič, odvetniški kandidat v Gorici (O sodobni izobrazbi); dr. Anton Dermota, odvetnik v Gorici (Reformacija, revolucija in evolucija); dr. Ernest Miller, kr. profesor vseučilišča v Zagrebu (Glavne škole u kriminalnoj znatnosti); Ferdinand Seidl, c. k. profesor višje realke v Gorici (Geološki izprehodi po goriški okolici); dr. Karl Ozvald, c. k. profesor višje gimnazije v Gorici (Bistvo in vzgojni pomen sugestije).

Vsakdo nam mora priznati, da je vsopred izbran, in imena predavateljev nam jamčijo tudi za dobro vsebino. Narodna Prosveta pa apelira na vrednost izobrazbe goriške inteligence. raznih poklicev, na trgovce, obrtnike, uradnike in akademične izobražence, naj vendar enkrat očvržejo od sebe ono nevedno in sramotno malodušnost, brezbriznost in zabavljivost, ki je strup vsakega napredka. Skrbeti hočemo, da se bodo razmere med goriškimi Slovenci v vsakem oziru

izpremenile, in pričenjamo na tem polju, želimo pa in naravnost zahtevamo podpore od onih, katerim je to v prid. Ravnotako vabimo učečo se mladino, nič manj pa seveda tudi naše delavstvo. Pri poslednjem je udeležba večinoma odvisna še od poduka in vabila, — inteligenco, za katero tako vabilo ne bi smelo biti potrebno, pa vabimo izrecno; upamo, da smo k temu poslednjikrat pri morani in da se bo odlej odzivala prostovoljno in v obilnem številu.

Ni napredka brez sodelovanja vseh! Če se zgoraj navedeni ciklus predavanj obnese, bomo poskrbeli, da postanejo taka predavanja stalna institucija goriškega Slovenstva.

K.

Ali obstoji srbsko-bulgarska zveza?

Dopisnik »Obzora« se je mudil v Belemgradu in v Sofiji ter poslal listu informacije, katere je dobil na najbolj poučenih virih v Belemgradu in Sofiji.

Historijat ideje zveze.

Vesti o srbsko-bulgarski zvezi niso lansirane sedaj prvič, pa tudi zadnjičkrat to ne bo. Še pred srbsko-bulgarsko vojno je bilo govora o tem, da delajo srbski radikalci na to, da pride čim prej do zveze med Srbijo in Bulgarijo. Z raznimi perpetijami so se ponavljale take vesti v daljših in krajših odmorih tudi kasneje. Ko se je v l. 1906.—1907. sestavljala srbsko-bulgarska zveza, se je govorilo, da se v tej zvezi v stvari krije politična in vojna zveza. Z aneksijo Bosne so slične vesti za nekaj časa utihnile, in to radi znanega zadržanja Bulgarije v oni dobi. Že koncem leta 1909. in še močneje v letu 1910., ko so se raznesli glasovi o balkanski zvezi, se je stalno povdarjala potreba, da je potrebno ščititi srbsko-bulgarske, dosti napete in močne odnose in da je predpogoj za balkansko zvezo srbsko-bulgarsko zblizanje.

Maksim Gorki.

FOMA GORDJEJEV.

Roman.

(Dalje.)

A naše delo je očitno! Gospoda trgovci! Ker vidim v vas prave ljudi življenja, ki se trudite največ in najbolj ljubite svoje delo, ker vidim v vas ljudi, ki so vse storili in lahko storijo vse, zato z vsem svojim srcem, s spoštovanjem in ljubeznijo do vas, dvigam to svojo polno čašo, na čast slavnemu, duševno krepkemu in delavniemu ruskemu trgovstvu ... Mnoga vam leta! Zdravstvujte v slavo matere Rusije! Ura-a!

Rezki, trepetajoči krik Majakina je izzval glušeče in zmagoslavno rjovenje njegovih poslušalcev. Vsa ta obilna, mesnata telesa, razigrana od starčevega govora, so se zganila in izpustila iz svojih prsi tako edin in masiven krik, da se je zdelo, kakor bi vsenaokrog trepetalo in se treslo.

»Jakov! Ti božja trobenta!« je kričal Zubov, izte-zaje svojo čašo proti Majakinu.

Prevračaje stole, butaje v mizo, tako da je zyenela in padala posoda in steklenice, so lezli kupci v Majakina, s čašami v rokah, razburjeni in veseli, nekateri celo s solzami v očeh.

»Ah! Kaj se pravi to?« je rekel Kononov, prijemši Robustova za ramo in stresaje ga. »Le pomisli! To so bile velike besede!«

»Jakov Tarasovič! Daj, da te objamem!«

»Živel Majakin!«

»Godba igraj!«

»Tuš! Koračnico ... Perzijsko ...«

»Ni treba godbe! K vragu ž njo!«

»Tu je godba! Ah, Jakov Tarasovič! Ti si glava!«

»Majhen sem med svojimi brati ... a umen sem bil ...«

pravi sveto pismo ...«

»Lažeš, Trofim!«

»Jakov! Kmalu umreš ... oh, kako je škoda! Tako te je škoda, da ne morem povedati!«

»No, kakšen bode ta pogreb!«

»Gospoda! Osnujmo kapital z Majakinovim imenom! Jaz dam tisočak!«

»Tiho! Počakaj!«

»Gospoda!« je zopet izpregovoril Jakov Tarasovič s trepetajočim glasom. »In tudi zato smo prvi ljudje v življenju in resnični gospodarji v svoji domovini, ker smo ... ker smo ... kmetje!«

»Res je!«

»Tako je! To vam je starec!«

»Stojte! Naj govori ...«

»Mi smo ljudje ruske korenine ... in vse, kar prihaja od nas, je prorusko! To se pravi, da je pravo ... in najkoristnejše in najbolj potrebno!«

»Jasno, kakor dvakrat dve!«

»Čisto priprosto.«

»Moder je, kakor kača!«

»In krotek, kakor ...«

»Jastrebi! Ha-ha!«

V tesnem krogu so obdajali kupci svojega govornika, gledali ga s svetlimi očmi in ž njim je bilo vsled razburjenosti nemogoče, mirno poslušati njegove besede.

Okrog njega je vstajal hrušč glasov in zlivaje se s šu-

mom stroja, z udarci koles po vodi, je tvoril vihro zvo-kov, ki je glušila tresoči se starčev glas. Nemirna veselost kupcev je naraščala; na vseh obrazih je sijalo zmagoslavje; roke s čašami so se iztezale proti Majakinu; tolkli so ga po ramah, dregali in poljubljali ga ter mu zrlji ginjeni v obraz. In nekdo je radostno zaočivil:

»Komarinskega! »Rusko« ...«

»Mi smo napravili vse to!« je kričal Jakov Tarasovič, kažoč na reko. »Naše je vse! Mi smo uredili življenje!«

Naenkrat pa se je razlegel glasen vzklík, ki je prevpil vse drugo:

»Ah! To ste vi? Ah, vi ...«

In takoj na to se je razločno razlegla po zraku poulična psovka, izgovorjena v velikem srdu, z zamolklim, a krepkim glasom. Vsi so jo hipoma zaslišali in zamolčali za trenotek, iskaje z očmi tistega, ki jih je psoval. Ta hip so se slišali le težki vzdihli stroja in škripanje krmičnih verig ...

»Kdo tukaj laja?« je vprašal Kononov in načemeril obrvi ...

»Eh! Vedno mora kaj priti ...« je vzdihnil Rjeznikov in žalostno vzdihnil.

»Kedo je brez vzroka psoval?«

Obrazi kupcev so izražali nemir, radovednost, začudenje, očitane in vseh teh ljudi se je polastila zmešnjava. Edini Jakov Tarasovič je bil miren in zdelo se je celo, da je zadovoljen s tem, kar se je zgodilo. Vstal je na prste, iztegnil vrat in pogledal nekam na konec mize in njegovi očesi ste se svetili tako čudno, kakor bi bil zagledal tam nekaj prijetnega.

»Gordjejev ...« je rekel tiho Jona Prikov ...

Idea o balkanski zvezi ni bila le pisane časopisja, marveč se je za njo v resnici in resno delalo. Ali ako ni uspela, ker je zadela na velike težkoče, je vendar od vse te akcije ostala še dalje v življenju ideja bulgarsko-srbskega zblizanja.

Od leta 1910. dalje so se začeli srbsko-bulgarski odnosi, ki so dosegli leta 1908. vrhunec ostrosti, tako naglo zboljševati, da se je že tedaj začelo govoriti o zvezi in tudi o vojni konvenciji. Ko pa je pričelo zavzemati večje in uspešnejše dimenzije delo za trgovsko zblizanje, ko so pričeli vzajemni obiski, ko so posebni odbori in kongres ponovno iskali sklepanje carinske skupnosti, je vprašanje zveze in vojne konvencije samo od sebe zopet vzniknilo. Tako so se torej, pod utisom vedno večjega zblizovanja društev, korporacij in tudi službenih krogov rodile prve letošnje vesti o obstoju zveze.

Istinitost službenih dementijev.

Z mnogih strani sem čul zatrevanje, da oni, ki dobro in globlje pozna razmere v Srbiji in Bulgariji, nima razloga, da ne veruje službenim izjavam, ki negirajo obstoj zveze in da poznavalci razmer zares ne verujejo, da je kaka zvezna pogodba podpisana. Ali vsi najbolj informirani srbski in bulgarski politiki složno izjavljajo, da je na obeh straneh razpoloženje že tako, da bi se mogla v slučaju potrebe taka zvezna pogodba brez večjih zaprek skleniti tekom 24 ur.

Eliminiranje macedonskega spora.

Glavno razdorno jabolko med Srbi in Bulgari je bilo macedonsko vprašanje. Sovražeti se radi tega vprašanja, ki je bilo pravzaprav jedino sporno vprašanje, so se dali Srbi in Bulgari v otomanski državi ekspliorati od tretjih. Oni so ta razdor drago plačali s krvjo svojih soplemenjakov, katere so iztrebljali Turki in Arnavti, mrznja med njimi pa je bila tolika, da so se, zlasti v letih 1904. do 1906. vzajemno pobijali. To je prihajalo prav Turkom, ki so imeli posebno politiko, pomagaje v pretežno srbskih krajih bulgarskim manjšinam in dražeč jih, v bulgarskih pa srbske, zapri pa so obe oči, kadar sta se obe narodnosti med seboj klali. Na Macedonijo so Srbi in Bulgari pazili kot na založaj, komu naj pripade po razpadu Turčije. Zato so bili tako ljubosumni glede na ta kos in se trudili, da bi vsak od njih čim preje in toliko globokeje zabodel vanj svoje vilice.

Ali s časom, posebno v slednji dobi, je nastopila nova orientacija. Toliko srbski kolikor bulgarski državniki in politiki so čutili, da vprašanje Macedonije še ni niti toliko aktualno in ne toliko življensko vprašanje, marveč da imajo mnogo iminentnejših nevarnosti in usodepolnijih vprašani od tega. Začelo se je povdarjati, da Turčija vedno bolj razpada ali da ta razpad stoji pod kontrolo politike in rivalitete vevlasti ter da je vedno manj verjetno, da te vevlasti ali del njih, ki je najbolj interesiran, zapusti sporno Macedonijo kot zrelo jabolko v dar Bulgariji in Srbiji, da jo delite ali da radi nje krvavite s končnim izgledom na prisvojenje.

Kot karakteristikon razpoloženja navajam le besede nekega uglednega bulgarskega politika: »Ako bi Turčija jutri razpadla, bi bila za nas vse balkanske narode večja nevarnost, da v te naše kraje udere kak tretji, nego bi bilo za Bulgarijo nevarno, da Srbi dobilo vse ono, kar v Macedoniji iščejo in obratno. No, razpad Turčije še vedno ustavljajo velesile iz navadnega razloga, da niso še pripravljene za obračunavanje in ker nijedna od

njih noče, da bi kaka druga zavzela ta na teritoriju dandanašnje evropske Turčije. Pa če na to pazijo merodajne in močne velesile, zakaj bi jim mi mali v tem ne sledili?»

(Konec.)

Kongres poštnih uradnikov.

Kakor smo že poročali, se je vršil v nočnem 8. t. m. shod poštnih in brzojavnih uradnikov v prostorih hotela »Südbahn« v Gorici.

Mnogobrojna in iz odličnih oseb sestojeca vdeležba na tem zborovanju, kakor tudi vsa za uravno uradništvo veljavna poročila, so pripomogla goriski podružnici posno-uradniškega društva k prav sijajnemu vspehu tega kongresa. Shodu so prisostvovali tudi namestništevni svetnik in okr. glavar gospod Rebek, goriški župan gospod Bombig, poštornavnateljstvo v Trstu je zastopal p. svetnik Marignoni. Med poslušalci smo opazili tudi zastopnike drugih gorških državnih uradnikov. Centralo društva poštnih uradnikov na Dunaju, je zastopal predsednik nadkontrolor g. Fibich s še dvema drugima kolegom. Naslednje podružnice so poslale deputacije v Gorico: Dunaj, Baden, Mödling, Gradec, Maribor, Celje, Ljubljana, Pulj, Opatija, Trst, Koper, Celovec, Beljak in Pontafel.

Načelnik tukajšnje podružnice, oficijal g. Ksist Hrovatin, je otvoril kongres s pristrčnim pozdravom prisilecem, spominja se nato našega preskrbnega vladarja s trikratnim združenim »živio!«-vsklikom. V svojem nadaljnjem govoru obžaluje bridko izgubo bivšega kolege, umrlega p. oficijala Karola Vrenko iz Celovca, kateri je bil oče poštnih kongresov ter predsedoval še pri lanskem zborovanju v Celovcu. V znak posmrtnega spoštovanja, so se dvignili vsi navzoči. Slednjič želi govornik, da bi tudi letošnje zborovanje dobro vspelo in obrodilo zaželenega sadu.

Predsednikom shoda je bil nato izvoljen g. Hrovatin iz Gorice, podpredsednikom g. Sylle iz Celovca, protokolistoma gg. Bizjak in Radizza, oba domačinca.

Prvi poročila g. Semrov iz Ljubljane v jako obširnem govoru o neobhodni potrebi združenja vseh avstrijskih poštnih organizacij s centralo na Dunaju ter predlaga naslednjo resolucijo: Poštni uradniki, zbrani 8. septembra 1912. na kongresu v Gorici, nalagajo centrali društva poštnih uradnikov na Dunaju, da povabi vse poštne organizacije naše države, katere naj bi se združile v jedno zvezo. Sklep je bil soglasno sprejet.

O službeni pragmatiki državnih nastavlencev poročala oficijal g. Hrovatin iz Gorice. V kratkih besedah omenja zgodovino in bistveni pomen iste ter dokazuje neobhodno potrebo posebno avtomatičnega napredovanja za poštne uradnike, katerih število vedno bolj narašča a krči napredovanje istih. Priporočila nasledni dnevi red: »Poštni uradniki pričakujejo, da reši gosposka zbornica čimprej projektirani zakon o službeni pragmatiki v istem obsegu, kakor ga je sprejela poslanska zbornica 19. junija t. l. — Ako bi pa gosposka zbornica masprotovajala temu zakonu, prepuščajo njej odgovornost za vse nadaljnjeposledice. Tudi ta resolucija je bila soglasno sprejeta.

Nadaljni poročevalec g. Fibich z Dunaja, pozdravi zborovalce v imenu dunajske centrale. Z jednatimi besedami je orisal slab materialen in moralen položaj uradnikov in priznal potrebo združenja vseh poštnih organizacij. Nasproten pa je predlogu v sedanjem trenutku za združenje s poštnimi oficijanti in poštnimi upravitelji, ker bi to združenje najbrže zavlačilo vresničenje službene pragmatike. Nadalje dokazuje, da gosposka zbornica ni nasprotna prej imenovanemu zakonu. V pogovoru s referentom, grofom Pace, se je prepričal govornik, da gosposka zbornica sprejme predloženi zakon, razun par točk, in sicer § 31 in 32, ki se tiče združevanja; točke o znižanju službenega roka skupine C v IX. razredu od 7 na 6 let, kakor tudi točke, ki določa da se uve-

ljavi zakon s 1. julijem t. l. Drugače bo zakon sprejet v celoti že drugo polovico prihodnjega meseca. Grof Pace da je tudi obljubil, da bo vplival na vlado, da se sprejeme ekonomičen del zakona z retroaktivno močjo 1. julija t. l. Glede § 32, kateri omejuje sedanje prosto združevanje uradništva, meni govornik, da se ga nam ni treba bati, kajti »pravi in močni organizaciji se ni bati nobenega §, kateri bi mogel uničiti kompaktno maso ljudi, ki se borijo za svoje pravice.« Temu poročilu sledi burno pritrdjevanje.

Asistent Bobić iz Opatije nalaga dunajski centrali, da preskrbi kraju Opatija najvišjo aktivitetno in 25% draginjsko doklado. — G. Miarczyński iz Pontafelja zahteva za poštne uradnike in njih družine one olajšave pri vožnji na železnicah, kakor za c. in kr. armado.

Beljaška podružnica protestuje nameravani delitvi sedanje graške poštne direkcije v štajersko in koroško s sedežem v Celovcu, ker bi oškodovala ista koroške poštne uradnike, katerim bi se zaprla pot v Gradec, kjer so študirali dosedaj njih sinovi.

Gospod namestništevni svetnik Rebek se kaj laskavo izrazi o današnjem kongresu, ker ga veseli slišati, kako skušajo povečati uradniki svoje stanske interese, zato obljubi istim svojo pomoč.

V imenu mesta Gorice pozdravi gosp. župan Bombig, zborovalce v svoji mili italijanščini, želeč jim najboljšega uspeha.

Zastopnik tržaške poštne direkcije gos. Marignoni izjavi, da hoče upoštevati direkcija vse upravičene želje oziroma zahteve uradništva ter po možnosti tudi ugotoviti. Uradniki naj bodo prepričani, da je s pozornostjo in zadovoljstvom prisostvoval kongresu.

Nato so bili prečitani brzojavni pozdravi iz različnih večjih mest, tudi izven monarhije. — Prihodnji kongres se bo vršil v Opatiji.

Predsednik kongresa se zahvali zborovalcem, kateri so se potrudili iz bližnjih in daljnjih krajev, da dokumentirajo značaj današnjemu dnevu, kar se je tudi povsem posrečilo; isto tako izreka zahvalo tudi g. namestn. svetniku Rebek, županu g. Bombig p. svetniku Marignoni in slednjič predsedniku centrale g. Fibich za njegova lepa izvajanja.

Po zborovanju so obedovali uradniki na vrtu hotela »Südbahn«.

Obsodba goriskega magistrata — z goriskega magistrata.

Tolikokrat smo morali že razpravljati, kako nujno potreben je vodovod goriskemu mestu, kako je potrebna kanalizacija, kako je mesto potrebno čedne higienično urejene klavnice, kako škodujejo nečedne hiše, kako vpliva neznosni prah po ulicah na zdravje meščanov. Mnogokrat smo že pisali o tem in bomo morali kdo ve še kolikokrat, ako ostane mesto še kaj časa v oblasti gospodujoče laške klike. Kajti vsa ta pereča vprašanja se ne zganejo nikamor, vse ostaja pri starem, dasi zlo narašča.

Tudi razsodni Lahi želijo, da bi se vsa ta nujna vprašanja nujno rešila. Toliko bolj, ker se kažejo posledice zanikanega mestnega gospočarstva povsodi.

Sedaj je izšlo zdravniško izvestje o goriskem mestu leta 1911. Iz roke mestnega protofizika je izšlo poročilo, ki je obsodba goriskega magistrata — s tega magistrata samega.

Zdravniško izvestje govori o tem, koliko veliko otrok umrje v Gorici, koliko ljudi umrje za jetiko! Tako mlo podnebje pa toliko jetike. Zdravniki drugod priporočajo Gorico bolnikom, pri katerih je začela jetika, ker računajo z možnostjo, da goriški zrak ozdravi človeka — v zdravniškem izvestju goriskega mesta pa čitamo, da domačini niso kar nič varni pred jetiko. — Izvestje navaja dalje, da je promille umrljivosti v Gorici narastel, to pa ker je umrlo mnogo starejših oseb, največ vsled bolezni na dihalnih organih.

Da se doseže zmanjšanje umrljivosti, kaže izvestje na nujno potrebo dobre pitne vode, kanalizacije, čistosti po hišah.... Na to omenja, kaj je storil magistrat do-

slej gledé vodovodnega vprašanja in kako je končala vsa reč s Hlubjem. Hvali načrt začasnega vodovoda iz Soče, da je voda čista in dobra itd. Ker ni vodovoda, tudi kanalizacije ni, in ostaja nam tako le sladko upanje na boljše čase, ko bo imela Gorica vodovod in kanalizacijo. Nam se zdi, da bi se taka vprašanja kmalu in prav rešila, da bi le izginila klika z magistrata!

Za klavnico je že kupljen prostor ali delo še čaka. Kdaj bo kaj? — Glede cest pravi izvestje, da smo nekaj na boljšem, ker posebno podjetje odnaša smeti in odpravlja nesnago.

Ali kaj treba še, kar je v pravo sramoto Gorici? Ukazati botegarjem in brivcem, da ne bodo svojih nesnag in smeti metalj na ulico kakor na Turškem, da ne bodo pometali iz svojih prostorov na ulico pasantom v obraz. Je-li potem čudno, če toliko ljudi v Gorici umrje radi bolezni na respiracijskih organih?!

Zdravniško izvestje za lansko leto je ostra obsodba goriskega magistrata. Ker je izšla iz magistratnega urada, bi kdo mislil, da je šel magistrat v sé, da je spoznal samega sebe in da ga to spoznanje privede na pot, na kateri se poboljša; — varal bi se, kdor bi tako sodil. Klika ni sposobna za nobeno resno delo, marveč peha mesto v razmere, ki donašajo vsestransko škodo. — No, zdravstveni izvestitelj je storil prav, da je povedal, kaj tako nujno potrebuje Gorica tudi v zdravstvenem oziru: vode!

Politični pregled.

Avstro-Ogrska.

Pododsek za socialno zavarovanje je sklican k seji v torek 17. t. m.

Imenovanje trgovskega in poljedelskega ministra se ima izvršiti še ta teden. Imenujejo se razna imena za te mesti.

Berchtold obišče italijanskega kralja. — Avstrijski zunanji minister baje obišče italijanskega kralja v Racconigu, kjer se navadno vršijo taki sestanki; tam bo konferiral tudi z italijanskim zunanjim ministrom.

Koalicija čeških radikalnih strank je izvršena. Dne 10. t. m. je bilo končno posvetovanje: narodno-socialne, državno-pravne in moravske ljudske stranke. Sklenjeno je ustanoviti koalicijo čeških radikalnih poslancev.

Nemške kolonije v Bosni. — Nemški kolonij v Bosni je že precej in dobro uspevajo. Zato se Nemci naseljujejo v slovanski Bosni. Pa tudi nemški poslanci se brigajo za nje. Tako se namreč sedaj v Herceg-Bosni nemški poslanec s Češkega Langenhalm, ki inšpicira nemške kolonije.

Inozemstvo.

Bulgarija za reforme v Macedoniji. — Bulgarska vlada je opozorila diplomatskim potom vevlasti na reorganizacijski statut za turške vevlaste, v katerih prebivajo kristjani, ki ga je svoj čas sestavil lord Fitzmaurize, ki ga je odobrila Turčija ali je bil pozneje djan ad acta. Ta statut je bil sestavljen na temelju § 23. berlinske pogodbe, se je nanašal na upravo vzhodne Rumelije in določal nekako lokalno avtonomijo.

Na Balkanu. — V Carigradu sodijo, da bodo v kratkem prekinjene diplomatske vezi med Bulgarijo in Turčijo. Iz Sofije se razširja vest, da je Bulgarija dala Turčiji ultimatum z zahtevo avtonomije Macedonije. Grška je v naglici mobilizirala 125.000 mož. V ljudstvu vre; če bi obveljal glas bulgarskega in srbskega ljudstva, izbruhne jutri krvavi ples na Balkanu.

VOJNA MED TURČIJO IN ITALIJO.

Italijani so rekognoscirali za Zuaro kraje proti Bu-Agibah ter so naleteli na arabsko-turške oddelke, katere so pregnali. Vodljiv zrakoplov je plul iz Tripolisa nad El Haja. Iz zrakoplova so opazili sovražne čete in virgli nad nje nekaj bomb. — V Brindisi so zaplenili 730 vreč moke turške provenijence, določeno za vojsko v Tripolitani; blago se je vozilo pod grško firmo, certifikati grškega konzula so ponarejeni. —

Najnovejša poročila zatrjujejo gledé mirovnih pogajanj, da je upati, da se skle- ne mir v najkrajšem času. Premagane so največje težave, to je gledé aneksije in suverenitete. Sklepi se proglasijo za oficijelne v kratkem.

V dobri kakovosti je nizka cena

ker ona jamči večjo izdatnost in okusnejšo jednatost.

Znak pravih: **Francovih**: izdelkov tovarne Henrik Francka sinovi v Zagrebu je ta je

Darovi.

Društvo za podporo izpuščenih kazencev in njihovih rodbin v Goriško-Gradiščanski naznanja, da je daroval društvu preč. g. Fr. Tomsig, kurat v kaznilnici v Gradišču, 40 K v proslavje 40letnega svojega mašništva in v spomin p. Serafina.

Domače vesti.

Osebnost. — G. Vladimir Knačič je vstopil kot odvetniški kandidat v sodno prakso pri tukajšnji okrožni sodnici.

Tovariši abiturientje! — Zapustili ste srednjo solo; na važnem razpotju stojite, odločiti si morate svojo življenjsko pot. Tezka je za vas težnja slovenske mladice odločiti se za nadaljnji študij na tehnikum. — Umevno je, da so slovenski dijaki v tujini navezani na samopomoč in se zato tem tesneje združijo v svrhu medsebojnega spoznavanja in podpiranja ter skupnega napredka. Te cilje zasleduje »Akademsko društvo slovenskih tehnikov na Dunaju«, ki je v štirih tecijskih svojega obstoja postalo ognjišče, okoli katerega se zbirajo vsi dunajski slovenski tehnikumci. Dolžnost vsakega Slovenca, ki gre na dunajsko tehnikum, naj boje torej vstop v imenovano društvo. Odbor preskrbi vsakomur rade volje informacije o društvu, študiju in o gmotnem položaju slovenskih tehnikov na Dunaju. Za »Akademsko društvo slovenskih tehnikov na Dunaju« cand. ing. Bevc-Ladislav kot predsednik. S. Ferjancič, cand. chem kot I. tajnik.

Vsa pojasnila preskrbita: Bevc-Ladislav, cand. ing., Ljubljana, Valvazorjev trg 3/III., in Srečko Ferjancič, cand. chem., Bled, Mirni dol.

Ponesrečji je naš rojak, 18 letni Anton Benedetič iz Dol. Cerovega v Ljubnu na Štajerskem, kjer je delal v opekarni. Prišel je pod voz z materijalom; 24 ur je ležal v bolnišnici in umrl. Prišel je bil tje na delo pred kratkim.

Z južnega kolodvora v Gorici. — Premeščen je železniški kontrolor g. Keбат iz Gorice v Inmost.

Osuševanje močvirij pri Ogleju, Tercu in Cervinjanu. — Poročali smo že, da je potrjen deželni zakon za osuševanje močvirij pri Ogleju, Tercu in Cervinjanu. To bo za izvršenim načrtom namakanja tržiške ravni drugo velikansko delo v Furlaniji. Tretje bo regulacija spodnjega toka Soče in Tera. Osuševanje teh močvirij se je bilo pričelo že pod Marijo Terezijo pa se je potem opustilo. Deželni zbor se je zadnja leta opetovano bavil z vprašanjem tega osuševanja in slednjič je tu potrdilo zakona in prične se izsuševanje. Površina barja, ki naj se osuši, znaša 1984 ha.

Avtomobil je bil podrl otroka na tla na Koru v Gorici. To se je zgodilo tam spomladi. Otrok Jul. Sinigoj iz ulice Formica je radi tega umrl. Šofer barona Economo, N. Brochi, iz Trsta je bil kaznovan pred okrajno sodnijo na 5 dni zavora, pri vsikleni razpravi pa je bil oproščen, češ, da je bil deček sam kriv svoje nesreče.

3500 K je defraudiral uslužbenec neke tukajšnje slovenske tvrdke in pobegnil. Aretirali so tudi nekega drugega, ki je z njim govoril. Denar je imel naložiti pri »Kreditu«.

Ponarejene krone so krožile na nekem semaju blizu Celovca. Te krone imajo letnico 1894; napis na robu je pomankljiv ali ga ni, drugače so dobro podobne pravim.

Vreme in letina. — Dosti dežja je bilo že do konca julija. Ali dotle se je vreme menjavalo tako, da je bil kmet zadovoljen; bilo je dovolj solnca, dovolj moče. Z avgustom smo pričakovali solnčne dneve, potrebne trti in polju, tuintam vines dež, ali nastopilo je deževje in mráz. Jensen v avgustu. Vremenski preroki so napovedovali boljše čase s septembrom, rekoč, če bo zadnje dni avgusta slabo vreme, je to znamenje, da nastopi s septembrom potrebno lepo vreme. Potem smo čitali napovedi par kritičnih dni v septembru, drugače pa lepo vreme. Ali vreme je v resnici vedno hujše. Dež dan in noč, mráz, kakor da bi bili v novembru ali že v decembru. Deževje je neizmerno škodovalo polju, gorski krompir je skoro segnil, fižol je skoro ves uničil dež; če ne poneha deževje, bo trpela silovito trta, ki prav sedaj potrebuje toplih dni. V noči

na soboto je bil vihar, ki je napravil veliko škodo ter turščo tu in tam vrgel ob tla; v noči na torek pa je padala celo toča v črti Dol-Vrtojba-Renče-Vogrsko ter napravila škodo. Letina na splošno je kazala letos jako lepo, ali avgust je že prinesel škodo in dopolniti jo hoče in menda prav uničiti letino mesec september. Lani je bil stok radi suše, ki je žgala letino, letos je dež, ki jo uničuje. — Dobra letina, kakor se sedaj sodijo, je bila le za krompir v Goriški okolici. — Pri takih letinah pač ni čuda, če beđa vedno bolj prdira v kmečke hiše.

Padel je z voza, polnega sena, 48letni Jos. Markočič iz Kojškega; zlomil si je desno roko in pobil po celem telesu. Zdravijo ga usmiljeni bratje v Gorici.

Aretirali so v Bujač v Istri mekega Al. Kastelica, ki je prodajal ure. Iskala ga je goriška sodnija, ker je osumljen neke tatvine.

Kanalski fantje priredijo veliki javni ples v nedeljo dne 22. septembra in ne, kakor je bilo objavljeno, dne 15. sept.

Domača politika.

Pred šolskim letom. — Poteka čas počitnic, dijaki pridejo v mesto. Pride jih jako veliko. Koliko bo treba kupiti potrebščin. Naši trgovci in obrtniki so dobro založeni z raznovrstnim blagom. Deželani, spomnite se jih!

»Atentator« Anton Ipavec iz Ročinja pred sodnijo. — Ipavcu se je že dosti pisalo. Včeraj je stal končno pred sodniki. Razprava se je vršila pri zaprtih durih. Obtožen je bil, da je nagovarjal dva sorojaka in jima ponujal 50 K, če vržeta »šrapnel« na avtomobil nadvojvode Josipa Ferdinanda, ki se je vozil z avtomobilskimi dirkači 19. junija letos, zlasti da bi bil nagovarjal k temu J. Kendo; obtožen je bil žaljenja članov cesarske hiše in nasilstva, ker se je zoperstavljal redarjem pri aretaciji. »Corpus delicti« šrapnel, težak 4,35 kg, je ležal na mizi. Zaslišanih je bilo 10 prič. Razprava je končala sinoči. — Kakor se je pričakovalo, tako se je zgodilo: »atentat« se je skadil v zrak, Ipavec je obsojen le radi javnega nasilstva, ker se je zoperstavljal orožnikom pri aretaciji, na mesec dni zavora z jednim postom. — Sodni dvor je bil sestavljen tako-le: predsednik nadsvet. Rutar, prisodniki svetnika Sraussgitt in Sterle in okr. sodnik Bonne. — Pokazalo se je tako, da z atentatom in špijonažo ni bilo vse skupaj nič. Župnik Kadenaro je bil že pred časom puščen na svobodo in Ipavec je oproščen obtožbe gledé atentata; če se ni zoperstavljal, bi bil prost kakor Kadenaro. — Državni pravdnik je naznanil ničnostno pritožbo.

Izgnan je iz Avstrije brivski pomočnik v Gorici Anton Scalchi; delal je v Merlovi brivnici. Rad je živel v Avstriji, ali drugače jo je zaničeval. Sedaj ga izženejo, ko prestane neko kazen 7 dni. — Le ven z regnikoli!

Narodna obramba.

Glavna skupščina C. M. D. se bo vršila letos dne 22. t. m. v Trstu. Ker smo Goričani najbližji Trstu, upamo, da se udeležijo letošnje skupščine precej Goričanov iz mesta in z dežele. Radi morebitnega skupnega potovanja prosj moška podružnica v Gorici, da se udeleženci javijo čim prej predsedniku dr. Dereaniju.

Cvetlični dnevi.

Cvetlični dan v Gorici. — Lepemu vzgledu zavednih trgov. Ajdovščina in Bovec hoče slediti v kratkem mesto Gorica z bližnjo okolico. Pripravljalni odbor je določil za cvetlična dneva v Gorici soboto in nedeljo 21. in 22. septembra. — Vse, ki se zanimajo za to narodno-obrambno prireditev, zlasti naše narodno misleče žensstvo in dijaštvo vabimo na sestanek v soboto 14. t. m. zvečer ob 8. v posebni sobi hotela Jelen. Tu določimo posamezne skupine in mestna okrožja, da se zamore vršiti vse v lepem tiru. Zasebnike, ki imajo vrtove, oziroma cvetlice, že danes uljudno prosimo, da nam darujejo čim več svežih cvetlič.

Podružnica C. M. D. v Rihembergu priredi na »bandinsko kvatrenco« svojo običajno letno tombolo z denarnimi dobitki, kateri se pravočasno objavijo. V nadi, da pride isti dan v Rihemberg mnogo lu-

biteljev cvetlic, priredi tudi »Cvetlični dan«. Rodoljubi, družba kliče na pomoč!

V Podgori se bo vršil cvetlični dan v nedeljo 15. t. m. Vabimo rodoljubkinje in rodoljube, da položijo mal dar domovini na oltar. Podgorški Slovenci, storite svojo narodno dolžnost. Vsi na delo!

Cvetlični dan v Vrtojbi in Šempetru. — Podružnica Ciril-Metodove družbe priredi 15. septembra svoj cvetlični dan. Ker pa v St. Petru nimajo še svoje podružnice, so bile naprošene šempeterske gospice, da bi pod okriljem vrtojbenske podružnice prodajale 15. septembra tudi v Šempetru cvetke v korist Ciril-Metodove družbe; temu vabilu so se rodoljubne gospice radevolje odzvale. — Priprave za cvetlični dan so v polnem teku. Naša dekleta bodo v lepih narodnih nošah obiskale vsako hišo, vstavile vsakega, da kupi cvetko od njih. Citalnični tamburaši iz Vrtojbe se tudi dobro pripravljajo za nastop pri popoldanskem koncertu. Na cvetlični dan bo tudi potovalo kolo sreče po občini, da bo lahko vsakdo poskušal, ali mu je sreča naklonjena. Obe Vrtojbi in Šempeter bodo dne 15. septembra v trobojnih zastavah.

Prosveta.

Otvoritev gledališke sezone v Ljubljani. — Prvega oktobra se otvori zopet slovensko gledališče v Ljubljani. Premagane so torej težkoče in nadaljevalo se bo s prireditvami v ljubljanskem slovenskem gledališču. Vrsto dramskih predstav otvori klasična drama Caderona »Sodnik zalamejski«; v muzikalne prireditve uvedejo »Cavalleria rusticana«, znano delo Mascagnijevo, Ipavčeva pantomina »Možiček« in Blodkova enodejanka »V vodnjaku«. Gojila se bo drama, opera, opereta, spevoigra. Artistično vodstvo tvorijo gg.: ravnatelj Hubad, pesnik Župančič, prof. Kobal.

Književnost.

Lepi strček — Bel Ami —. Franco-ski spisatelj Guy de Maupassant, prevel Oton Župančič. Izdala Narodna založba v Ljubljani. To je ponatis iz »Slov. Naroda«. Prevod je izbornen. — Cena; broširano K 3'50, vezano K 4'70; s poštnino 30 v več.

DOPISI.

Iz goriške okolice.

Volčjadraga. — V noči od petka na soboto je pobila toča od postaje Volčjadraga do šole v Bukovici vse. Zadel je tudi Dol in Gor. Vrtojbo, Renče in Vogrsko.

Renče. — (Dragi zajci.) — Pri okr. sodniji je bil obsojen J. A. vsled tega, ker je neopravičeno lovil zajce, na 12 dni zavora in njegovih tovariš na 8 dni zavora. Prvi je hodil vedno tožiti druge, da lovijo zajce, končno se je pa vendar tudi sam ujel ter prejel zaslužen kazni.

Sokolski vestnik.

Iz Mavhinj. — Dne 22. t. m. se bo vršil že naznanjeni nastop tukajšnjega Sokola, ki obeta da bode res nekaj lepega. Z nepopisljivo vstranostjo se pripravljajo pogumni telovadci, da na činu najbolj dostojen način proslavijo svoj praznik. Tudi v občinstvu se opaža neka nestrpnost, neko napeto pričakovanje, ki kaže, da sluti tudi ono nad vsakdanost vzvišeno nalogo Sokolstva. Poskrbimo, da zadostimo ljudstvu v teh njegovih pričakovanjih! Razložimo mu naša načela, pokažimo mu naš vzvišeni cilj in prepričajmo je z lepim vzgledom, da nam ni geslo »bratstvo, enakost, svoboda« le prazna paradna fraza. Le prosvitljeno in zavedno ljudstvo nam bo pri našem delu dobra opera. — V to ime na svidenje na dan nastopa v prijaznih Mavhinjah. Na zdar!

Gospodarske vesti.

Govedorejske razstave. — Okrožnica vsem občinskim zastopom srednjega govedorejskega ozemlja, izvzemši politični okraj sežanski in občini Devin in Doberdob. — V srednjem govedorejskem

ozemlju se priredé naslednje govedorejske razstave: 1. Dne 17. oktobra t. l. v Gorici (na živinskem trgu) za goriško mesto, za občine sodnega okraja goriškega, ter za občine Medana, Biljana, Kožbana in Dolenje v sodnem okraju korminskem. Nakažejo se darila v skupnem znesku K 600 v to namenjenih od deželnega odbora. — 2. Dne 18. oktobra t. l. v Kanalu za občine sodnega okraja kanalskega; nakažejo se darila v skupnem znesku K 300 v to namenjenih od deželnega odbora. — 3. Dne 19. oktobra t. l. na Cesti pri Sv. Križu, za občine sodnega okraja ajdovskega; nakažejo se darila v skupnem znesku K 300 v to namenjenih od deželnega odbora. — Prijave za razstave sprejemajo županstva.

Slovenska trgovska šola v Trstu (s pravico javnosti vsled odl. c. kr. n. min. 9. jun. 1912, št. 24.000). Vpisovanje se vrši dne 16. in 17. septembra od 9—12 in od 3—6 pop. Sprejemajo se v I. letnik 14 let stari absolventje meščanskih in nižjih srednjih šol; kdor ne odgovarja tem zahtevam predizobrazbe, se sprejme v pripravljalni tečaj ali se lahko podvrže sprejemnemu izpitu. Za vsprejem v pripr. tečaj se zahteva 13. leto starosti. Vpisnina K 9 (vstopnina K 5, prispevek za učila K 4); učenci, ki že pripadajo zavodu, plačajo K 4 prispevka za učila. Dokumenti kakor navadno. — V področju šole se otvori tudi 2razredna dekliška trgovska šola, ako se prikladi najmanj 20 deklic z absolvirano meščansko šolo. Šolnina K 200, plačilnih v 10 obrokih.

Prodaja grozdja. — V pondeljek, dne 23. t. m. ob 2 uri popoldan se bo pri državnih trtnih nasadih v Trziču (Monfalcone) prostovoljno prodalo dražbenim potom kakih 3000 kg lepega grozdja za naravno vina boljših vrst.

Argentinsko meso za Nemčijo. — Občinski odbor v Berlinu je izbral poseben odsek 10 članov, ki imajo nalogo, storiti kar mogoče proti draginji. Ta odsek je sklenil predlagati, naj se odpravi davščina na uvoz živin in naj se dovoli uvoz mesa iz Argentine in Avstralije. V vladnih krogih se razpravlja o vprašanju uvoza argentinskega mesa.

Sirk leži po tleh v celi Goriški okolici. Vrgel ga je na tla vihar v noči na soboto. Tako lepo je zorel, velik in pomenen, sedaj leži na tleh moker in gnije.

Razglas c. kr. primorskega nameštništva z dne septembra 1912, št. 16/17IVb, glede povprečne cene za klalne prešiče vsake kakovosti, ki se pobijajo po oblastnijskem ukazu ali poginejo vsled cepljenja, katero je naredila oblast. — Na podlagi izvršitvene naredbe k § 52, točka a), splošne postave glede živinskih kug z dne 6. avgusta 1909, drž. zak. št. 177, daje se na splošno znanje, da povprečna tržna cena, ki je obveljala v Trstu v mesecu avgustu 1912. za pobite prešiče vsake kakovosti in katera ima biti podlaga odškodninam za klalne prešiče, ki se meseca septembra 1912 pobijajo na Primorskem po oblastnijskem ukazu ali poginejo vsled cepljenja, katero je naredila oblast, znaša za kilogram K 1'50.

Razne vesti.

Umrl je sloveči češki pisatelj in pesnik Jaroslav Vrchlický, rojen leta 1853. Njegovo pravo ime je E. Frida. Pisal je pesniška in dramatična dela ter si pridobil nesmrtno slavo. — Cesar je češki univerzi v Pragi brzojavil v češkem jeziku svoje globoko sožalje na veliki izgubi, ki jo trpi češki narod.

Manevri na Ogrskem so končani. Prestolonaslednik je izdal armadno povelje, izrekač svoje priznanje vsem poveljstvom, častnikom in moštvu.

Manevri trenskih čet. — Poroča se, da v kratkem se bodo vršile po celi monarhiji velike vaje vojaškega trenja. Vsak kavalerijski regiment odstopi za vaje trenu po 60 konj.

Kongres nemških planincev v Gradcu. — Dne 10. t. m. se je vršil v Gradcu kongres nemških turistov iz Avstrije in Nemčije pod predsedstvom pruskega ministra dr. pl. Sydowa. Poslali so brzojavke nemškemu in avstrijskemu cesarju, ki sta se zahvalila. Avstrijsko vlado je zastopal železniški minister dr. Forster.

Otrok pod vlakom. — Pri kraju Canelli blizu Turina je sedel osemnajst mesecev stari otrok Mario Parodi na železniškem tiru. Prišel je vlak in otrok se ni zganil. Strojevodja je potem ustavil vlak in potegnili so izpod vlaka otroka, kateremu se pa ni zgodilo nič. Samo po obzaru je bil nekaj opraskan.

Znana ruska pevka družba Slavjanski se je vsled nesrečnih špekulacij ruinirala in prišla ob ves ugled.

Gozdovi gorijo. — Velikanski gozdovi okoli mesta Vlaske v Rusiji so začeli goreti: ogroženih je obilo vasi.

Koliko zaslužijo dijaki v Ameriki. — V Ameriki se noben dijak ne sramuje, prehraniti se s svojim delom v počitnicah. V Kolumbiji je zaslužilo več stotin visokošolcev poleti nad pol milijona kron. Služili so kot natakarji, redarji, jeden, ki je bil majhen, si je zaslužil kot »piccolo« tisoč kron.

Svetovni rekord francoskega aviatika Fourny. — Aviatik Fourny se je s svojim aeroplanom 11. t. m. zjutraj ob 5.57 dvignil v zrak ter se spustil na tla zvečer ob 7.11; v zraku je bil torej 13 ur, 17 minut, 57 sekund; preletel je distanco 1010 km in 900 m s srednje hitrostjo 77 km na uro. Tako je dosegel Fourny svetovni rekord. Na poletu se je imel boriti z močnim vetrom in dežjem.

Železniška nesreča. — Pri postaji Mozaik v Rusiji je zadel avtomobil v posebni vlak, ki je peljal obilo ljudi na slavnosti radi stoletnice zmage nad Napoleonom. Avtomobil je razbit, voznik stotnik Sapinski je ubit, šofer nevarno ranjen.

Nesreča pri manevrih na Francoskem. — Pri manevrih je 200 konjenikov padlo čez neko pobočje v globočino. Večji del konj je ubitih, mnogo vojakov težko ranjenih.

Nemška ladja se je potopila v afriških vodah. Ladja se je imenovala »Camerun«; potopila se je blizu luke Grand-Basam. Pasažirje so rešili, ladjo z blagom je vzelo morje.

Aviatične nesreče. — Iz Bruslja poročajo, da je padel aviatik Bousson z višine 100 m na neko drevo, zlomil si je nogo, njegov mehanik je nevarno ranjen. Pri Joachimstalu v Nemčiji je padel aviatik Stiefvater iz aeroplana ter je nevarno ranjen. Ubil se je grški aviatik Karamalakis.

Socialisti o Puljskem gospodarstvu

V Rovinju se je vršil shod, katerega so sklicali socialisti in na katerem se je govorilo o slovitom Puljskem gospodarstvu.

Govoril je Lirussi iz Pulja, ki se je bavil pred vsem z »gospodarstvom« prejšnje občinske uprave v Pulju. Na to je podvrnil ostri kritiki razmere občine Rovinjske in končno je zatrdil, da je potrebna dobra metla še pri marsikaki občini v Istri, da bi se pometlo enkrat vse ven, kajti le na ta način se predrugačijo razmere.

Lirussi je zahteval od socialistov, naj se pri prihodnjih volitvah ne dajo zapejati po lepih besedah in obljubah, marveč naj se volitev vzdržijo.

Vedno širše so obsodbe škandaloznega Puljskega gospodarstva, pa tudi vedno bolj se vidi, kako bo treba poseči še v to in ono laško občino v Istri ter jo ščistiti. Metlo je pa treba primesti tudi v Trst in Gorico!!

Organizacije za vnovčevanje živine.

Se le nekaj let sem so začeli živinorejci v Avstriji organizirati prodajo živine. Povsod, kjer so se vnovčevalne organizacije razvile iz primitivnosti v obsežno in plodovito delovanje, se je opazilo, da so prvi uspehi izpodbujali vedno širše kroge živinorejcev k temu, da so se začeli okoriščati s to nad vse koristno samopomočno organizacijo. V vseh pokrajinah, kjer je bila živinska vnovčevalna organizacija ustanovljena temeljem naravnih predpogojev, namreč temeljem intenzivne živinoreje in intenzivnega oskrbovanja živine, živinskega prometa z vprežno, mlečno, klavno in drugo živino pod vztrajnim, modrim, pri tem požrtvovalnim vodstvom, se je pokazalo že pri

prometnih številkah živinskih posredovalnic in vnovčevalnic kakor tudi pri direktnem vplivanju na živinske cene, da je te organizacije, ki naravnost sanirajo promet z živino, porodila velika in nujna potreba.

Z ustanovitvijo živinske vnovčevalnice splošne zveze avstrijskih kmetijskih zadrug (leta 1907.) se je pričelo organiziranje te vrste izkoriščanja kmetijskih pridelkov. Ko pa se je ustanovila še centrala za vnovčevanje živine leta 1910., so prišle organizacije v pravi tir. Kmetovalci vseh pokrajin so dobivali podrobna navodila glede zedinjenja in združenja v svrhu prodaje klavne živine konsumom, ki so jim najbližji; imeli pa so tudi izven svoje živinorejske pokrajine stike med popraševanjem in ponudbo glede plemenske in mlečne živine, ki so jo hoteli nabaviti za svoje gospodarstvo.

Tudi za našo deželo se ima ustanoviti tak zavod za prodajo živine; deželni odbor je s sodelovanjem osrednje vnovčevalnice na Dunaju dovršil vsa potrebna pripravljavna dela in vspeh teh del je, da se baje v kratkem ustanovi vnovčevalna podružnica centralne vnovčevalnice dunajske.

Nalično kakor na Češkem, bo vnovčevalnica v naši deželi avtonomen oddelek deželnega kmetijskega urada in se ustanovi kot podružnica osrednje vnovčevalnice dunajske.

Podružnica bo imela namen pomagati kmetijskim zadrugam in društvom, kakor tudi posameznim kmetovalcem v slučajih neposrednega vnovčevanja živine bodisi za rejo ali za klavnico. Podružnica ne bo delovala z dobičkom, marveč se bo omejevala nato, da spravi v direktno zvezo ponudnike s kupci živine, da vnovči kar najboljšo mogoče izročeno ji živino in da zaračuna in pošlje prodajalcu izkupilo. Podružnica bo morala varovati na vsak način interese kmetovalcev, ki ji izroče živino.

Podružnica bo posredovala prodajo živine za rejo in za klavnico in sicer goveda, prešičev, drobnice (žive in mrtve) i. t. d.

Vrhovno vodstvo nad vnovčevalno podružnico ima poseben odbor. Ta odbor bo zlasti sklepal pogodbe o nakupovanju stavišč in stavb za vnovčevanje živine, sklepal dogovore s posredovalci glede nakupa in prodaje živine, nameščal osebe.

Odgovorni urednik in izdajatelj Ivan Kavčič v Gorici.
Tiska: »Goriška Tiskarna« A. Gabrček (odgov. J. Fabčič).
Zalaga: Družba za izdajanje listov »Soča« in »Primorje«.

Mali oglasi.

Najmanjša pristojbina stane 60 vln. Ako je oglaševalec se računa za vsako besedo 3 vln. Najprejpravnejše inseriranje za trgovce in obrtnike.
Koliko je manjših trgovcev in obrtnikov v Gorici, katerih na delu (in celo v mestu) nihče ne pozna, ker nikjer ne inserirajo. Škoda ni majhna.

Sprejmejo se učenke na stanovanje in dobro hrano v sredini mesta. Kje, pove upravništvo »Soča«.

Dijaki se sprejmejo na stanovanje v vilii. Na razpolago je tudi klavir. — Kje, pove upravništvo »Soča«.

Dekretirani zidarski mojster Lovrenc Mavrič v Klavžah pri Podmelcu se priporoča vsem gospodarjem občine Tolminske za stavbinska dela z hitro in dobro postrežbo.

Enega ali dva majhna dijaka sprejme slova uradniška družina na hrano in stanovanje. Soba je velika, suha, zračna, izborna domača hrana, strogo nadzorovanje. — V bližini šol. — Cena mala. — Naslov pove naše upravništvo.

30 hektolitrov briskega vina na prodaj, kje? pove naše upravništvo.

Vsakovrstni sodi

škafi za pranje, navadni škafi, brente za vino, leseni čepi in navadni zamaški, asbestovni žvepleni kosi, lesene pipe, filtri, asbest, masa za filtriranje i. t. d.

kakor vsakovrstnih novih in rabljenih kletnih predmetov se dobi v zalogi

E. BREGANT

GORICA

ulica Morelli števil. 12.

Sprejemajo se tudi naročila za gumijske cevi. — Vsakovrstne poplave se izvršujejo z največjo dovršenostjo.

je, ki je potrebno vnovčevalnici, določal kupčijski red, sestavljal inštrukcije za uslužbenca in zaupnike, izdeloval kupčijska poročila, določeval predpise in pogoje glede naznanila živine, ki je na prodaj, skrbel za prevoz in oddajo živine v to pooblaščenim osebam, ugotavljal račune itd. itd. Dalje bo odbor skrbel za imenovanje krajevnih zaupnikov, objavljati bo navodila, urejeval podružnične razglase zlasti glede tržnih razmer itd. (Konec.)

Tajnost

lahke, elastične hoje.
Nič več utrujenosti.
Trpežnejše kakor usnje.
Prisni

PALMA kaučukove podpetnike.

Dobi se v osem o to stroko spadajočih trgovinah.

udlikovana pekarija in sladecarna

Karol Draščik

v Gorici na Koru v (lastni hiši)

zvršuje naročila vsakovrstnega tudi najfinerega peciva, torte, kolače za birmance in poroke, odlikovane velikonočne pince itd.

Prodaja različna fina vina in likerje na drobno ali v originalnih butelkah. Priporoča se slavnemu občinstvu za mnogobrojna naročila ter obljublja solidno postrežbo po jako zmernih cenah.

Anton Potatzky v Gorici

naslednik Jos. Terpin.

na areti Kastolja v.

TRGOVINA NA DROBNO IN DEBELO.

Najboljše kapevnišče nirsberškega in drabnega blaga ter tkanila, proge in nitij.

POTREBŠČINE

za pisarnice, kadilce in popotnike.

Nejboljše šivanke za šivalne stroje.

POTREBŠČINE

za krojaše in ševalje.

Svetinjice. — Ročni veneli. — Mašne knjižice.

Šišna obuvala za vse letne čase.

Posebnost:

Semena za zelenjave, trave in detelje.

Najboljše oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejnih in trgih ter na deželi. 3. 8

Kdor hoče imeti pristno angleško blago za obleke, naj se obrne na krojaškega mojstra

Antona Krušič

Gorica

Corso Franc Josip št. 39

ali pa na Tržaški ulici št. 16.

Izdeluje se vsakovrstne obleke od najfinejše vrste do navadne, za vsaki stan in za vsak letni čas.

Uzerci na razpolago.

Specialist za izdelovanje oblek za enoletne prostovoljce.

Redka prilika.

Velika, moderno urejena manufaktorna in modna trgovina se na najboljšem kraju nekega mesta Kranjske, radi družinskih razmer, pod prav ugodnimi pogoji odda v najem, event. z hišo vred proda.

Vprašanja je pošiljati na posredovalno pisarno:

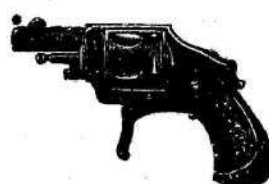
Peter Matelič, Ljubljana, Škofja ul. 10, telef. 155.

Velika izbira čevljev

za moške, ženske in otroke

I. Drufovka, Gorica

Gosposka ulica 3 (nasproti »Moma«).

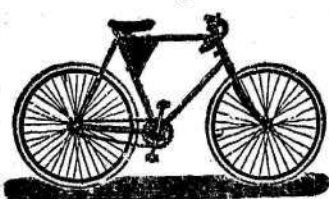

Kupujte samo dvokolesa »Alitena«, ki so najboljši francoski sistem in najtrpežnejše vrste bo-disi za navadno rabo ali za dirke.

Šivalni stroji Original Victoria so najpraktičnejši za vsako hišo. Isti služijo za vsako

vrstno šivanje in šikanje (vezenje). Stroj teče brezšumno in je jako trpežen.

Puške, samokrese, slamoreznice in vse v to stroko spadajoče predmete se dobi po tovarniški ceni pri trdki

Kerševani & Čuk

GORICA, na Stolnem trgu št. 9. GORICA.